

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Andreæ Vallensis Vvlgo Del Vavlx Andanensis, I. V. D. Et
In Alma Academia Lovaniensi SS. Canonum Professoris
Ordinarii, Paratitla Ivris Canonici Sive Decretalivm D.
Gregorii Papæ IX. Svmmaria Ac ...**

Delvaux, André

Coloniæ Agrippinæ, 1686

§. 1. Quis dicatur testis, & qualis esse debeat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62177)

pro integris & plenius habent, sequi & pro integris habere debet, ne jus commune partibus in-vertat, *per d. l. 10. §. fin. in verbo, d. iudice quari, & ibi D. D.* Nam secundum allegata, & probata Judicem judicare oportet, non secundum scientiam suam, *l. illicitas. §. veritas D. De officio Praefidis, & ibi D. D.*

4. Sed cum actore non probante reus sit absolvendus ab instantia, *l. 4. Cod. De edendo l. 1. & 2. Cod. h. t. & l. 9. Cod. De except. queritur, an actor ex novis probationibus eam redintegrate valeat? Dicendum posse, dummodo reus ob defectum probationum, non etiam ex contraria probatione, aut purgatione, ab instantia sit absolutus, d. l. 10. §. 3. D. De edendo.*

Quin & probatio plena relevat actorem ab onere juramenti supplementi præstandi, *c. 2. hoc. tit.*

TITULUS XX.

De Testibus & attestatio-
nibus.

§. I.

Quis dicatur Testis, & qualis esse debeat.

1. *Modus hic probandi in omnibus judiciis locum habet.*
2. *Testis quis dicatur.*
3. *Testes debent esse idonei.*

Inter modos negata ab adversario probandi, frequentissimus est, qui fit per testes, multoque efficacior ac dignior, quam qui fit per instrumenta, cum etiam falsitas instrumenti, vel quod deest instrumento per testes probari possit, *c. Cum Ioannes inf. De fide instrum Innoc. & alii in c. Cum P. sabellio eod. t. 1.* Habeatque in omnibus omnino judiciis locum, tam criminalibus, quam civilibus, *c. in omni 4. c. Super eo 13. & alii h. t.* tam Ecclesiasticis & spiritualibus, quam profanis, *c. Cum mutuis 12 c. In causis 15. h. t.* tam in prima, quam in secunda instantia *c. Fraternitatis 17. eod.* & ideo non mirum post probationes in genere agi hic primo loco de testibus & attestationibus,

2. Dicitur Testis, qui ad fidem alicujus rei faciendam accersitur. Et testes antiquitus appellabantur superstites, quia super causæ statu proferebantur Unde Plautus: *Mihilites quidam loqui, nemo adesse superstes.* Nunc vero, ablata prior parte nominis, Testes vocantur: Et horum assertio dicitur testimonium.

3. Ut verò probent testes, debent esse idonei & fide digni, seu, ut dicitur, omni exceptione majores, *c. 1. h. t. c. an Placuit 14. q. 2. l. Optimam Cod. de contrah. & committ. stipulat.* quales olim antiquo verbo legis xlii Tabb. *Asi dui vel Classei* vocabantur, *Wesemb. ad D. h. t. n. 2.* Omnes autem habentur idonei & fide digni, quicumque à testimonio dicendo non arcentur, *l. 1. D. eod.*

§. II.

Qui à testimonio arceantur.

1. *Quidam prohibentur generaliter ob aetatem & infirmitatem judicii.*
2. 3. *Pubes de iis, qua impubes vidit, testificari potest.*
4. *Prohibentur & generaliter damnati iudicio publico.*
5. *Surdus de auditu, cæcus de visu testificari non potest.*
6. *Quidam prohibentur in certis causis, pro vel contra certas personas.*
7. *Nemo idoneus testis in propria est causa.*
8. *Idonei non sunt domestici, familiares, & consanguinei, &c.*
9. *Excepta causa matrimoniali.*
10. *Qui dicantur testes domestici.*
11. 12. 13. 14. *Qui inter domesticos numerentur.*
15. 16. 17. *Idonei testes non sunt infames, hæretici, Iudæi & pagani.*
18. *Non inimici capitales.*
19. *Non iudex, advocatus &c. in causa, cui participatus est.*
20. *Non mulier in testamento.*
21. *Etiam ad piam causam.*
22. *In eodiscillo potest esse testis.*
23. *Vi & in aliis causis.*
24. *Laicus contra Clericum quatenus testificari possit.*
25. *Monachi & Religiosi non remouentur à testimonio.*
26. *Minor 20. annis in criminalibus remouetur.*